

Türk Toraks Derneği'nin "COVID-19 ve Bilim" konulu bilimsel yazısı ('Letter') dünyanın en önde gelen tıp dergilerinden Lancet'de yayınlandı.

Dünyanın en eski ve en iyi bilinen genel tıp dergilerinden biri Lancet bu haftaki sayısında Türkiye'deki pandemi süreci ve konuyla ilgili bilimsel çalışmalara yer verdi. Söz konusu yazının Türkçe çevirisine ve orijinaline ana sayfamızdaki <https://www.toraks.org.tr/site/community/news/10006> linkinden ulaşabilirsiniz.

Yazıda ne anlatılıyor?

Yazıda, SARS-CoV-2 virüsünün 7 Ocak 2020 tarihinde Wuhan'da ortaya çıktığı ve hızla dünyaya yayıldığı, Dünya Sağlık Örgütü tarafından 11 Mart tarihinde pandemi ilan edildiği, aynı tarihte Türkiye'de ilk vakanın rapor edildiği anlatılmaktadır. Yazıda ayrıca SARS-CoV-2 virüsünün genomik epidemiyolojik analizine göre Türkiye'deki tipinin İran ve Suudi Arabistan kökenli olduğuna değinilmektedir.

Pandemi sürecinde Türkiye'de bildirilen olguların sadece PCR testi pozitif olan hastalara ait olduğu belirtilip, resmi olarak bildirilenin üzerinde "artık ölüm" olması Dünya Sağlık Örgütü tarafından belirtilen hastalık kodlama sisteminin kullanılmaması ile açıklanmaktadır.

Yine bu yazıda, pandeminin başlangıcında Bilimsel Danışma Kurulunun kurulması ile Sağlık Bakanlığı, Türkiye Bilimsel Araştırma Kurumu ve Türkiye Sağlık Enstitülerinin bilimsel araştırmayı teşvikinin çok takdir topladığı ifade edilerek ilerleyen süreçte konuyla ilgili meslek kurumları ile iş birliği yapılmaması ve bilgi paylaşılmamasının, sağlık personelinin korunması konusundaki eksikliklerin üzüntü yarattığı belirtilmektedir.

Pandemi konusunda yapılacak araştırmaların etik kurul onayı öncesi Sağlık Bakanlığı özel iznine bağlanmasının Türkiye Cumhuriyeti tarihinde rastlanmamış bir girişim olduğu, Türk Toraks Derneği ve birçok bilim insanının araştırma talebinin gerekçesiz reddedilmesinin kaygı ile karşılandığı ifade edilmektedir. Türkiye'de bilimsel araştırma yapma ve yazı yazmanın anayasal bir hak olduğundan bahsedilerek bu konudaki taleplerin yetkili mercilere sözlü, yazılı

ve basın aracılığıyla ulaştırıldığı aktarılarak bu yazı aracılığıyla kararın yeniden değerlendirilmesi talep edilmektedir.

Türk Toraks Derneği pandemi boyunca taleplerini kamuoyuna ve yetkililere açıkça sundu

Mart ayının ortasından itibaren Türk Toraks Derneği yönetimi;

- Hastalara tanı koyarken PCR testinin yeterli olmadığını, yüksek klinik şüphenin de tanısal değer taşıdığını,
- PCR testi güvenilirliğinin yüksek olmadığını,
- Dünya Sağlık Örgütü tanı kodlama rehberinin uygulanması gerekliliğini,
- Resmi hasta ve ölüm kayıtlarının artık ölüm verileri ile farklılık gösterdiğini,
- Sağlık çalışanlarının ve dernek üyesi göğüs hastalıkları uzmanlarının yeterince korunamadığını,
- Ülke verilerinin ilgili meslek kurumları ile paylaşarak hastalık yükünün ve pandemi kontrol planlanmasının yapılması gerekliliğini,
- Ülkeye özgü bilimsel çalışmaların hastalık yükü hesabı ve tedavi planlanması için elzem olduğunu,
- Başka ülkelerin verilerine ulaşılabilirken, ülkemizin verilerini bilemediğimizi,
- Bilimsel araştırma yapmanın anayasal hak olduğunu, etik kurulların tarafından onay verilmesinin uygun ve yeterli olması gerektiğini,

yetkili makamlar ile ve basın aracılığıyla kamuoyuyla paylaşmıştır.

Bu paylaşımlarımıza www.toraks.org.tr (<https://www.toraks.org.tr/site/news/>) sayfamızdaki haberler arasından ulaşılabilir. COVID-19 mücadelesinde Türk Toraks Derneği'nin gerçekleştirdiği bütün etkinlikler Türk Toraks Derneği perspektifi olarak bir elektronik kitap hâlinde ISBN: 978-605-06717-1-1 numarası ile ana sayfasında yayınlanmıştır. Ulaşmak için https://www.toraks.org.tr/site/community/downloads/nDQxie_Cxq8IOotq linkine tıklayınız.

Ayrıca Turkish Thoracic Journal adlı dergide 10.5152/TurkThoracJ.2020.20174 DOI numarası ile yayına kabul edilmiştir. Ulaşmak için <https://turkthoracj.org/en/covid-19-pandemic-and-the-global-perspective-of-turkish-thoracic-society-131680> linkine tıklayınız.

Bütün bu çabalara, dernek üyelerimizin çalıştığı farklı merkezlerde izledikleri hastaların verileriyle bilimsel araştırma makalesi ekleme girişimimize izin verilmemesi bilim dünyası açısından önemli bir kayıp olmuştur.

Tıp Biliminin amacı, gerçekleri bulmak, sorunları doğru tanımlamak ve saptanan verileri genel olarak doğru sağlık politikaları ya da bireysel düzeyde daha akılcı hasta yönetimi planlamalarını uygulamak için kullanmaktır. Bu süreç yalnızca bilimsel ve etik kurumlar tarafından denetlenir.

Ülkemizin deneyimleriyle bilimsel alana sunulacak her tür katkının pandemiyle mücadelede Dünya için büyük önem taşıyacağı düşüncesiyle araştırma yapmanın önündeki engellerin kaldırılması talebimizi bir kez daha kamuoyu ve yetkililerle paylaşıyoruz. Yazı derneğimizin beş aydır yaptığı paylaşımların özetidir; bilime, bilimsel özgürlüğe, bilim insanlarına saygımızın gereğidir.

Kamuoyuna saygıyla duyuruyoruz.

Türk Toraks Derneği